

CZYTAJĄCY PRZEDSZKOLAK ROBI WRAŻENIE

KATARZYNA DOŁHUN

SENIOR METODYK OGÓLNOPOLSKIEJ SIECI SZKÓŁ JĘZYKÓW OBCYCH
MAŁA LINGUA & LINGUA TEENS SPACE

Uczyć się czytać może każde dziecko od najmłodszych lat, nie znając wcale poszczególnych liter alfabetu. Każdy rodzic zaobserwował zapewne, że nawet bardzo małe dziecko „odczytuje” nazwy na reklamach, butelkach z napojami, pudełkach z jogurtem.

Jeśli maluch „opatrzy” się z daną nazwą, bezbłędnie odróżni napis IKEA, McDonald's czy LEGO i nie przeszkadza mu w tym wcale nieznanostwo liter. Możliwe jest to dlatego, że istnieją dwa sposoby czytania – „zwykły”, czyli analityczno-syntetyczny, gdzie znajomość alfabetu jest konieczna, i „ten drugi”, w którym dziecko rozpoznaje i nazywa cały wyraz, zwany **czytaniem globalnym**.

Metoda Domana

Twórcą metody czytania globalnego jest Amerykanin Glenn Doman. Metoda została opracowana w latach 60. ubiegłego wieku. Początkowo Doman zaadresował ją do dzieci z uszkodzeniem mózgu. Tu progres w ich nauce czytania był spektakularny. Następnie uświadomił sobie, że skoro dzieci z niepełnosprawnością po stymulacji metodą czytania globalnego czynią znaczące postępy, to warto wykorzystać metodę i sprawdzić, jakie przyniesie efekty w pracy z dziećmi zdrowymi.

Z czasem metoda Domana zyskała ogromną rzeszę zwolenników, a obecnie stosowana jest w pracy z dziećmi w wielu krajach na całym świecie.

Jak to działa?

Mózg małego dziecka nie jest gotowy na świadome syntezowanie i analizowanie słowa pisanego. Doskonale robi to natomiast w sposób nieświadomy. Dominująca przed 6. rokiem życia prawa półkula samodzielnie i niezależnie od dziecka cały czas analizuje wszystko, co dociera do

jego zmysłów, wyciąga z tego wnioski, poszukuje reguł i co więcej – potrafi świetnie ich używać. Kiedy dziecko uczy się np. języka, który słyszy, nie musimy uczyć go wyróżniać poszczególnych dźwięków mowy i nie uczymy go tak naprawdę wyróżniać poszczególnych wyrazów. Dziecko słyszy przede wszystkim zdania. Jakimś jednak sposobem jest ono w stanie z natłoku mowy wyodrębnić poszczególne słowa. W zasadzie też bez dodatkowych tłumaczeń rozumie ich znaczenie. Potrafi również wyróżnić fonemy, czyli dźwiękowe odpowiedniki liter, i kreatywnie ich używać w tworzeniu słów.

Ten sam mechanizm jest wykorzystywany do nauczania czytania globalnego metodą Domana. Pokazujemy dzieciom karty przedstawiające całe wyrazy. Nie uczymy alfabetu ani reguł ortografii. Pozwalamy, aby działał mózg dziecka. Początkowo uczenie się nowych słów polega na zapamiętywaniu ich wyglądu. Podobnie jak dziecko zapamiętuje obrazek, np. wygląd kwiatka, tak samo bez wysiłku jest w stanie zapamiętać wygląd słów. Pokazywanie wyrazu musi być połączone z komunikatem głosowym. Jeśli pokazujemy dane słowo, musimy je równocześnie przeczytać. Obraz jest więc nierozdzielnie połączony z dźwiękiem.

Fenomen czytania globalnego

Fenomen czytania globalnego polega na tym, że maluch prowadzony tą metodą w którymś momencie uświadamia sobie złożoną strukturę wyrazu. Ten czas „uświado-

Czytanie globalne to fajna zabawa, która dodatkowo powoduje, że dziecko czyta – czyli osiąga kolejny krok milowy w swoim rozwoju.

mienia” jest inny dla każdego dziecka, w zależności od jego wieku. Dziecko samo zaczyna pytać o nazwy liter, a następnie próbuje łączyć je ze sobą, czyli dokonywać syntezy. W tym momencie jesteśmy świadkami najtrudniejszego etapu w nauce czytania – łączenia liter. W jego trakcie dzieci nauczane metodą tradycyjną często bardzo się frustrują i zniechęcają, ponieważ można znać cały alfabet i poszczególne litery, ale umiejętność łączenia ich ze sobą to najbardziej skomplikowane zadanie. Dzieje się tak dlatego, że prawa półkula mózgowa uwewnętrzniła zasady rządzące słowem pisanym. Widząc i słysząc równocześnie setki słów, mózg „wyciągnął wnioski” – i to bardzo szczegółowe. Wie on nie tylko, że danej literze odpowiada dany dźwięk, ale także w otoczeniu jakich liter ten dźwięk będzie brzmiał w różny sposób. Dzięki temu opanowanie charakterystycznych dla języka polskiego dwuznaków (si, ci, sz, cz) nie stanowi problemu.

Co prezentujemy?

Podczas nauki czytania globalnego prezentujemy dzieciom karty, które przedstawiają same napisy. Karty do nauki czytania metodą Domana nie zawierają obrazków, ponieważ rozpraszałyby one dziecko i spowalniały naukę. Materiał jest dostosowany do zdolności percepcyjnych dzieci. Napisy początkowo są w kolorze czerwonym (przyciąga to uwagę dziecka), a następnie czarnym, jako kolor powszechnie używany w tekstach. Wielkość czcionki na kartach to 80 mm i stopniowo zmniejsza się do 50 mm. Karty mają wymiary 107 x 600 mm i są koloru białego. Podczas ich prezentowania i odczytywania wyrazów nie używamy zwrotu: „Tu jest napisane...”. Podnosimy kartę z napisem i czytamy wyraźnie słowo, nic więcej. Tak pokazujemy i odczytujemy kolejne karty. Na samym początku pokazujemy dziecku ten sam zestaw 5 kart codziennie przez 7 dni. Jest to dla dziecka nowa zabawa, z którą musi się oswoić. Rodzic lub nauczyciel w przedszkolu wybiera dogodne

miejsce, oświetlenie i ustala własny rytuał „zabawy w czytanie”. Przez kolejne tygodnie będzie obowiązywać zasada wymieniania najdłużej pokazywanego wyrazu na nowe słowo. Tym sposobem dziecko poznaje 5 nowych słów tygodniowo. Małuch zapamiętuje wyrazy słuchowo oraz wzrokowo, co skutecznie zapisuje się w pamięci trwalej. Kiedy u dziecka pojawi się zainteresowanie literami i zacznie ono dopytywać się o ich nazwy, pamiętaj, żeby nie nazywać spółgłosek tak, jak recytuje się je w alfabecie (be, ka, te). Może to zdezorientować dziecko. Jeśli małuch nabierze przekonania, że „k” to „ka”, a „t” to „te” – może przeczytać wyraz „kot” – „kaote”!

Jak to się robi?

Podstawową zasadą pracy z małymi dziećmi metodą Domana jest brak sztywnych zasad i rozpoczęcie „zabawy w czytanie”, kiedy naprawdę wierzysz, że możesz nauczyć czytać małe dziecko. Nie ma znaczenia, czy prezentujemy dziecku plansze raz czy dwa razy dziennie. Ma to być kilka minut dobrej zabawy. Jeśli małuch jest zmęczony, znużony, ma zły humor – odłóżmy zabawę na lepszy moment. Dobrze jest robić sesje krótkie, ale często. Chwal dziecko i zawsze kończ

zabawę, zanim ono zechce ją skończyć. Dostosuj tempo zabawy do potrzeb dziecka.

Dlaczego warto?

Czytanie globalne to fajna zabawa, która dodatkowo powoduje, że dziecko czyta – czyli osiąga kolejny krok milowy w swoim rozwoju. Warto wykorzystać możliwości intelektualne malucha. Bawiąc się w czytanie, dajemy mu solidną podwalinę pod ogólną wiedzę, wspomagamy jego łatwość uczenia się, pamięć i koncentrację. Dziecko, które potrafi czytać, ma wysokie poczucie własnej wartości, a przekonanie, że dokonało tego samo, powoduje, że jest z siebie dumne.

MAŁA LINGUA Małe Dziecko

W ogólnopolskiej sieci szkół dla dzieci i młodzieży MAŁA LINGUA & LINGUA TEENS SPACE stawiamy na bardzo konkretne cele w procesie dydaktycznym. Od pierwszych zajęć rozwijamy u dzieci umiejętność wypowiedzi pełnymi zdaniami, przygotowując je w ten sposób do spontanicznej komunikacji, a nasza metoda zakłada wprowadzenie na zajęciach językowych do świata półbaśniowej krainy Livendell, w której mieszka magiczna rodzina Blabbersów. Inicjujemy i odgrywamy dialogi, a nasi uczniowie wiedzą, że język sytuacyjny, który ćwiczą na zajęciach, ma zastosowanie praktyczne. W ten sposób docieramy do wrażliwości i emocji dziecka, aby opanowało ono pełne struktury językowe naturalnie, nieświadomie, w procesie stymulowania zmysłów.

W ramach nauczania zintegrowanego na lekcjach języka obcego dzieci zdobywają wiedzę o świecie,

opierając się na przyjaznej dla mózgu metodzie, jaką jest CLIL. Ważnym elementem nauczania w naszej sieci szkół jest gradacja procesu nauki czytania i pisanie począwszy od najmłodszych grup przedszkolnych, w których wprowadzane jest czytanie globalne metodą Glenna Domana.

Inspirujemy podróżami, rozwijamy pojęcie tolerancji w ramach nauczania projektowego i teatralizacji. Szeroko rozumiane umuzykalnienie w metodzie Mała Lingua oraz zastosowanie rytmu pozwala na skuteczne zapamiętywanie i utrwalanie struktur językowych oraz eliminację błędów. To wszystko sprawia, że dzieci bardzo chętnie i z wielką radością biorą udział w naszych zajęciach.

ogólnopolska sieć szkół języków obcych
dla dzieci i młodzieży

Grupa PWN